

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Läsår 18/19

Kunskapsskolan Linköping

enligt Skollagen (2010:800) 6 kap., Diskrimineringslagen (2008:567) samt Förordningen (2011:681)

Plan mot kränkande behandling

8 § Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Enligt 6 kap. 7 § skollagen ska huvudmannen även se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Skolan ska beskriva det främjande och förebyggande arbetet i Likabehandlingsplanen.

I enlighet med Skolverkets föreskrifter har skolkurator, lärare, elever hjälpts åt att ta fram en Likabehandlingsplan, plan mot diskriminering och kränkande behandling för att skapa en trygg skolmiljö.

Fastställd av: Rektor

Upprättad: augusti 2017

Senast reviderad: Augusti 2018

Gäller t.o.m : augusti 2019

Rätten till likabehandling

En grundläggande mänsklig rättighet är rätten till likabehandling. Alla elever i skolan ska ha samma rättigheter. Lagen syftar till att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Främja Likabehandling

I syfte att alla elever ska känna sig trygga och utvecklas.

Främjande arbete;

- bedrivs systematiskt och är en del i det vardagliga arbetet med eleverna
- bygger på kunskap om hur diskriminering, trakasserier och kränkande behandling uppstår
- bygger på faktorer som skapar en trygg miljö där elever blir respekterade som de är
- medarbetare diskuterar egna normer och attityder samt de som genomsyrar den pedagogiska verksamheten
- elever är delaktiga i återkommande diskussioner om normer, attityder och hur goda relationer kan vårdas
- diskussioner kring vad trygghet, jämlikhet, jämställdhet och rättvisa innebär för eleverna
- eleverna behöver ha kunskap om sina rättigheter och skyldigheter
- vardagligt värdegrundsarbete
- skolan har gemensamma rutiner och förhållningssätt som är förankrade i verksamheten

Kränkningar och trakasserier

Enligt 2 kap. 7 § diskrimineringslagen och 6 kap. 10§ skollagen är en huvudman som får kännedom om att ett barn eller en elev som deltar i eller söker till verksamheten anser sig ha blivit utsatt för trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna trakasserierna eller kränkningarna.

Att bli kränkt eller mobbad är att bli utsatt upprepade gånger för negativa handlingar från en eller flera elever eller vuxna, dessa handlingar kan vara:

- * Fysiska (T.ex. att bli utsatt för slag eller knuffar)
- * Verbala (T.ex. att bli hotad, nedvärderad och/eller bli kallad öknamn)
- * Psykosociala (T.ex. att bli utsatt för utfrysning eller ryktesspridning)
- * Text- eller bildburna (T.ex. genom klotter, lappar, sms, mejl, mms eller sociala medier)

Kränkande behandling är handlingar som, utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen, kränker individens värdighet. Kränkningar kan vara synliga och handfasta eller så kan de vara dolda och subtila. Kränkande behandling kan uttryckas genom nedsättande tilltal, ryktesspridning,

förlöjligande eller fysiskt våld. Kränkningar kan även handla om att frysa ut eller hota någon annan. Kränkningar kan äga rum vid enstaka tillfällen eller så kan det vara systematiskt och/eller återkommande. Om det sker upprepade gånger och över tid kan det betecknas som mobbning. Mobbning innebär att den som är utsatt är i ett underläge och känner sig kränkt.

Trakasserier är ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Om någon ur personalen utsätter ett barn eller en elev för trakasserier benämns det diskriminering.

Kränkningar på nätet

Skolan har en skyldighet att ingripa vid trakasserier och kränkande behandling och lagen gör ingen skillnad på om kränkningarna sker på skolgården eller på nätet. Om påstådda kränkningarna har en koppling till verksamheten är den skyldig att utreda det inträffade.

Diskriminering

Lagens definition av diskriminering innebär på ett förenklat sätt att någon missgynnas eller kränks. Missgynnandet eller kränkningen ska också ha samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna.

Det är förbjudet att diskriminera på grund av

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Vad som är diskriminering eller inte beror på den enskilda situationen. Följande är exempel på sådant som kan vara diskriminering:

- En elev får ett sämre betyg och det har samband med hens etniska tillhörighet.
- En lärare trakasserar en elev och det har samband med elevens könsuttryck.
- Skolan tillåter inte samkönade par att gå tillsammans som par på skoldansen.
- En lärare är sexuellt närgången mot en elev.
- En lärare hindrar en elev från att vara med på gymnastiken för att hon bär huvudduk.
- En elev med dyslexi får inte stöd i undervisningen.

Anmälningsskyldighet

Enligt 6 kap. 10 § skollagen är en lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling är skyldig att anmäla detta till huvudmannen.

Rutiner för att anmäla

Huvudmannens riktlinjer för anmälan om diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling:

1. Medarbetaren som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling informerar rektor. (Omfattas av skollagen och diskrimineringslagstiftningen)

Medarbetaren som anser sig ha blivit utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling informerar rektor. (Omfattas av diskrimineringslagstiftningen)

Om någon elev kränkts av någon ur medarbetargruppen, eller om en elev eller medarbetare kränker någon ur medarbetargruppen, utreder rektor detta. Om skolledningen skulle vara föremål för kränkning eller diskriminering, utreder huvudmannen ärendet.

Utredningen fortgår tills allt gjorts för att få klarhet i den aktuella frågan. Det innebär att utredningen fortsätter tills det finns ett rimligt svar på frågan vad som skett och om det som skett varit kränkande behandling/ trakasserier/ diskriminering i lagens mening.

1. Aktiva åtgärder enligt skolans plan sätts in så fort någon form av trakasserier/diskriminering eller kränkande behandling blir känd.

1. Anmälan till huvudmannen görs samma dag eller senast dagen efter i formulär på Kunskapsporten/ Pedagogik/ Elevhälsoarbete

I formuläret dokumenteras vad som har inträffat och vilka åtgärder skolan har vidtagit samt kommer att vidta.

I varje enskilt fall bedöms det om en anmälan ska göras till andra myndigheter. Ansvarig är rektor.

1. Information till berörda elever och vårdnadshavare om att en elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling. Ansvarig är elevens personliga handledare eller vid behov någon från elevhälsoteamet.
1. Anmälaren meddelar rektor att anmälan är gjord och rektor får kopia på anmälan
1. Huvudmannen vidtar åtgärder efter en övergripande analys av inkomna anmälningar och återkopplar till skolan.
1. Analysen presenteras på apt. Vid behov kopplas huvudmannen in.

Aktiva åtgärder mot diskriminering

Syftet är att undvika diskriminering utifrån diskrimineringsgrunderna. Skolan undersöker den egna verksamheten för att upptäcka eventuella risker för diskriminering eller repressalier, eller andra hinder för barns och elevers lika rättigheter och möjligheter. Det kan både vara reella, faktiska hinder och hinder i form av attityder, normer och strukturer.

1. Kartlägga/ Undersöka

Syftet är att undersöka skolans lärmiljö för att hitta de behov som de aktiva åtgärderna ska utgå ifrån.

Arbetet ska göras på ett generellt plan till exempel genom att göra en översyn av olika rutiner, riktlinjer och policydokument men även av attityder och normer.

- skolan undersöker svaren på de frågor i den årliga företagsgemensamma enkäten som handlar om trygghet och trivsel
- skolan kartlägger tidigare anmälningar utifrån diskrimineringsgrunderna (individnivå/ basgruppsnivå/ organisationsnivå)
- skolan kartlägger tidigare anmälningar om kränkning och trakasserier (individnivå/ basgruppsnivå/ organisationsnivå)
- Skyddsombudet på skolan sammanställer elevskyddsombudens bild av den psykosocialmiljön genom samtal
- Skyddsombudet på skolan lämnar information till eht om den psykosocialmiljön
- elevhälsoteamet tittar på den samlade bild de har av den psykosociala miljön på skolan utifrån ex trygghetssamtal, besök i arbetslag/ ämneslag (organisationsnivå)
- skolsköterskan ger Input från hälsoenkäter/ hälsosamtal på ett elevhälsteamsmöte
- skolan gör en översyn över skolans ordnings- och trivselregler
- den psykosociala miljön diskuteras på apt utifrån huvudmannens kartläggning på organisationsnivå

Skolans kartläggning av läsåret 17/18

Skolans kartläggning bygger på den stora enkätundersökning eleverna gjort under föregående läsår, kränkingsanmälningar, samtal med elever och personal samt trygghetskommitténs och AMT:s arbete. I detta års kartläggning utgår kartläggningen även från den stora inspektion som skolinspektionen genomförde under höstterminen 2017.

Det har även under detta läsår förekommit en hel del skojbråk och hårda ord elever emellan. Vi ser att detta påverkar många elever och något vi måste jobba än mer aktivt med.

Flera ur personalen var pga av detta på kurs där vi fick utbildning i hur vi aktivt kan arbeta med språkbruket och maktspelet i skolan.

Utifrån denna utbildning gjorde vi sedan en gemensam temadag för alla elever med de övningar vi fått med oss. Vi har även haft diskussioner i arbetsgruppen hur vi ska förhålla oss och kommit fram till ett gemensamt förhållningssätt. Vi behöver som personal alltid ingripa och agera när vi ser skojbråk. Vi behöver dessutom förklara varför vi ingriper och konsekvenserna av elevernas handlande.

Vi har under detta läsår haft ett tydligare WS-schema vilket lett till att det inte är lika stor variation mellan antal elever på WS. Dock ser vi att variationen mellan antal elever fortfarande är för stor och att ett stort elevantal ofta leder till en otrygg arbetsmiljö. Inför detta läsår tog beslutet att eleverna i så stor utsträckning som möjligt ska arbeta i basgruppsrummen under WS och endast i undantagsfall sitta i redaktionerna. Detta har lett till att det blivit ett lugnare klimat och bättre arbetsro. Vi behöver dock bli än mer konsekventa och arbeta på samma sätt i personalgruppen. Som det är nu skiljer sig

arbetsron mellan olika pass/lärare allt för mycket. Något som även skolinspektionen observerade. De menade att det på vissa pass var väldigt bra arbetsro medan det på andra pass var rörigt och att arbetsron blev lidande.

Vi har som personal uppmärksammat att vi agerat olika när det kommer till våra ordningsregler och att det råder oklarheter kring vad som egentligen gäller. Vi har därför inför det nya läsåret arbetat aktivt med våra ordningsregler för att vi ska få en samsyn och eliminera oklarheter. Dessa reviderade ordningsregler ska sedan lyftas i elevfullmäktige och arbetas med i basgrupperna.

Precis som tidigare läsår har det inträffat en del konflikter på raster, framför allt i de lägre åldrarna. Det är väldigt många elever som spelar pingis och där blir det många konflikter. Vi ser att vi behöver ett än mer tydligt rastvaktsschema och planerade aktiviteter på rasterna.

Då många elever slutar samtidigt och de flesta åker buss är det väldigt många elever som uppehåller sig på busshållplatsen under vissa tider. Här behöver vi ha vuxna på plats för att ingripa om något uppstår men även förebyggande för att det inte ska inträffa något.

Tidigt på terminen uppdagades att det var rörigt på 4-6 vilket ledde till flera konflikter och otrygghet. Arbetslag 4-6 arbetade då gemensamma åtgärder som alla skulle förhålla sig till för att skapa struktur och ordning. Detta har lett till ett större lugn och bättre struktur på 4-6. Dock uppehöll sig elever från 7-9 nere hos 4-6 vilket blev rörigt. Det är viktigt att eleverna är på "sin" sida för att skapa lugn och trygghet.

Trygghetskommitten har haft regelbundna träffar under läsåret. Det är en grupp på 4-6 och en på 7-9 som träffats varannan vecka. Det har framför allt på 7-9 framkommit att det varit generellt lugnt på skolan och att eleverna känner sig trygga. De problem som framkommit har tagits vidare på EHT, med berörda handledare eller på arbetslagsträffarna. Arbetet med trygghetskommittén kan dock utvecklas vidare till nästa läsår.

Under föregående läsår har det varit många konflikter i år 6 vilket lett till att vi haft ett extrainsatt föräldramöte, satt upp nya regler och konsekvenser samt haft flera möten med elever, föräldrar och vårdnadshavare.

Lärare upplevde att intaget av nya elever under läsåret gjorde det rörigt. Den sociala dynamiken ändrades hela tiden och mottagandet var inte förberett tillräckligt.

Vi har märkt att det är få av våra elever som duschar efter idrotten. Under detta läsår kommer vi att ordna duschdraperier mellan alla duschar för att eleverna ska kunna duscha mer privat. Vi kommer även ha samtal i basgrupperna om vikten av att sköta sin hygien.

Identifiera

Syftet är att utifrån kartläggningen identifiera risker och hinder för lika rättigheter och möjligheter och för att identifiera om det förekommer diskriminering, inklusive trakasserier och sexuella trakasserier eller represalier, eller risker för diskriminering eller represalier

- Analysera kartläggningen för att identifiera risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling
- Dokumentera de risker och hinder som kartläggningen visar
- Formulera konkreta och utvärderingsbara mål utifrån de identifierade riskerna
- Gör eleverna delaktiga i kartläggningen och analysen

Skolans sammanfattning av risker och hinder

Raster: många konflikter startar under rasterna och har en tendens att inte redas ut och sedan eskalera under dagen. Vi behöver bemanna med ytterligare personal för att förebygga, uppmärksamma och reda ut direkt när vi ser att något händer.

Busshållplatsen: Då många elever väntar på samma buss är det många elever som vistas på busshållplatsen under vissa tider utan någon vuxen närvarande vilket upplevs otryggt.

Området kring skåpen efter skoldagen slut: Många elever slutar samtidigt och det blir därför mycket folk vid skåpen efter att skolan slutat för dagen. Det leder lätt till knuffar och hårt språk.

Språket på skolan: Språkbruket på skolan har många gånger varit hårt och lett till att flera elever känner sig otrygga. Flera elever tycker också att det är obehagligt när det pratas ett språk de inte förstår och tror då att man pratar om dem även om fallet inte är så.

Skojbråk: även de elever som inte är inblandade i skojbråken upplever detta otryggt. Vi behöver inför nästa läsår ha nolltolerans och agera direkt när vi ser att elever skojbråkar. Ordningsregler: Oklart vad som gäller kring vissa regler och personal har agerat olika. Vi behöver tydlighet och samsyn.

Toaletterna: Eleverna smyger in där och gömmer sig och personal vet inte vad som pågår

Skolgården och maktlekar: Lekar me bestraffning om man förlorar, som exempelvis att slå varandra i huvudet när man förlorat i en fotbollsmatch.

Skolans mål

Trygghet och Trivsel

1. Ett uttalat studiefokus i skolan under skoldagen
2. Elever ska känna att de har studiero.
3. Elever ska känna trygghet och trivsel i skolan under skoldagen.

3. Analys

Syftet är att analysera orsakerna till upptäckta risker och hinder

- Utgå från riskerna och gör en analys

-Utvärdera tidigare insatser i det förebyggande arbetet

Skolans utvärdering av det förebyggande arbetet

Vi har under läsåret 17/18 arbetat med kompisparmen i samtliga basgrupper. Kompisparmen innehåller värderings- och samarbetsövningar. Arbetet har sedan utvärderats under träffarna med skolans trygghetskommitté. Samtliga basgrupper har arbetat med kompisparmen men det har visat sig att det varit en alldeles för stor skillnad både mellan hur mycket man arbetat i de olika basgrupperna och hur mycket eleverna förstått av syftet.

Vi behöver inför nästa läsår vara än tydligare med syftet kring arbetet samt säkerställa att alla jobbar likvärdigt med den.

Trygghetskommittens arbete har under läsåret fungerat bra. Det har varit regelbundna möten där problem identifierats och lyfts vidare. Vi har även arbetat med en temadag där eleverna själva fått ta ansvar i planering och genomförande.

Flera av personalen var på kurs där vi fick utbildning kring hur vi aktivt ska arbeta med språkbruket i skolan. Alla som deltog var positivt inställda till kursens innehåll och fick handfast material att arbeta med i skolan. Det material som tillhandahölls var även det som låg till grund för den tema dag som trygghetskommittén anordnade i slutet av läsåret.

Temadagen fick mycket positiv respons och många elever engagerade sig i de frågor som lyftes. Till nästa läsår tänker vi dock utveckla denna dag ytterligare och genomför den vid flera tillfällen.

Skolsköterskan grupper i år 6. Tjejerna fick skriva frågor på lappar om pubertet, sex och samlevnad. De träffade sedan skolsköterskan och diskuterade frågorna. Eleverna uppskattade träffarna även om det ibland blev rörigt.

Arbetat med förmågorna, övningar i respekt och bemötande. Samtliga basgrupper har arbetat med detta i olika utsträckning.

4. Åtgärder

Olika åtgärder som kan vidtas vid diskriminering, trakasserier, kränkande behandling:

- Stödande samtal med den som utsatts för diskriminering eller kränkning

- Samtala med den/de som utfört handlingarna. Samtalen kan ledas av AMT, rektor, personlig handledare, elevhälsopersonal tillsammans eller var för sig, beroende på aktuell situation.
- Fortsatta uppföljningssamtal med dem/de som utsatt, samt kontroll efter viss tid med den utsatte att kränkningarna har upphört.
- Trepartsamtal med de inblandade eleverna.
- Upprätta Åtgärdsprogram för konkreta psykosociala åtgärder, för den som utsatt
- Rektor kallar föräldrar, elev, berörd handledare och någon från Elevhälsoteamet till möte.
- Samtal med berörda vårdnadshavare eller föräldramöte med samtliga inblandade.
- Samtalshjälp utifrån, t.ex. kontakt med BUP.
- Anmälan till Socialtjänsten.
- Eventuell polisanmälan. Det finns dock ingen laglig skyldighet att göra en polisanmälan. Den ersätter heller inte anmälningsskyldigheten enligt Socialtjänstlagen.
- Är det fråga om en lärare eller annan anställd som kränker elever kan även arbetsrättsliga åtgärder vidtas.
- Särskild utbildning och information för elever och medarbetare i frågor som aktualiseras genom resultaten från de årliga enkätundersökningarna eller av ett enskilt fall.
- Rektor utvärderar och följer upp varje anmälan åtgärder och resultat.

Alla samtal dokumenteras och förvaras hos elevhälsoteamet.

Skolans åtgärder för läsår 17/18

Mål	Åtgärd	Ansvarig	När
Tydligare ordningsregler	Inför terminstart har personalgruppen identifierat problem kring ordningsregler på skolan. Jobba med tillsammans med elevfullmäktiga och på basgruppssamling. Revidera. Uppmärksamma.	All personal	Skolstart.
Mer kontinuerligt förebyggande arbete	Kompispärmen som ska arbetas med varje vecka. Plan för hur arbetet med förmågorna ska genomföras.	Basgruppshandledare	1 gång/vecka under basgruppssamling
Tryggare miljö vid skolsslut	Många elever som slutar samtidigt. Personal behöver vara på plats vid skåpen	All personal	Varje dag

Vi pratar så att alla förstår	Personal påpekar när elever pratar så att alla inte kan förstå	All personal	Vid varje tillfälle
Lugnare på busshållplatsen	Personal följer med eleverna och väntar tills de gått på bussen	Schemalagd personal	Varje dag
Tydligare rastvaktsschema	Vi ser över vårt rastvaktsschema och säkerställer att det finns vuxna på plats då många elever har rast samtidigt	LG	Varje dag
Tydligare struktur på schemabrytande dagar	Säkerställa att alla elever fått och förstått information inför schemabrytande dagar.	Basgruppshandledare	BG, Ph-samtal

5. Följa upp och utvärdera

Det sista steget är att följa upp och utvärdera undersökningen, analysen och åtgärderna.

De erfarenheter som arbetet har gett används i nästa cykel av arbetet med aktiva åtgärder.

- Aktiviteter i kvalitetsplanen utvärderas

Utvärdering och uppföljning sker dels på regelbundna möten mellan rektor och grundskolechef, samt vid de årliga enkätundersökningarna.

Skolans uppföljning och utvärdering av plan 17/18

Utvärdering av läsårets plan sker i slutet av läsåret 17/18 tillsammans med personal och elever, via APT, enkätundersökningen, trygghetskommittén och AMT:s arbete.

Utvärderingen ligger sedan till grund för nästa läsårs kartläggning och analys.

Hur elever och vårdnadshavare anmäler kränkning till skolan

Elever eller vårdnadshavare kan vända sig till rektor, kurator, handledare eller vilken vuxen på skolan som helst. All personal har samma skyldighet att agera vid kränkande behandling.

När personal på skolan får reda på att kränkning skett görs skyndsamt en anmälan till huvudman. Vi agerar därefter utifrån skolan plan mot diskriminering och kränkande behandling.

Om det inte fungerar

Om du som elev inte tycker att det fungerar, om vi på skolan inte lyssnar eller gör fel, ska du prata med dina föräldrar. Det är då viktigt att dina föräldrar kontaktar skolan för att vi ska kunna lösa problemet tillsammans.

Tycker ni trots det att skolan har gjort fel, ska ni anmäla det till Barnombudsmannen (BEO).

Mer information får du på Skolinspektionens hemsida

<http://www.skolinspektionen.se/sv/BEO/Om-BEO/>

Mejladress: beo@skolinspektionen.se.